آمادگی گزینش عمومی

احکام، معارف و مسائل روز

یادگیری روشن پاسخ صادقانه تمرین هدفمند

این جزوه برای مرور مفاهیم پایه، ساختن پاسخ‌های شخصی و تمرین گفت‌وگو تدوین شده است. هر فصل را بخوان، بدون نگاه‌کردن توضیح بده و سپس پاسخ خودت را بررسی کن.

ویژه داوطلبان دانشگاه فرهنگیان

آموزش احکام کاربردی، مبانی اعتقادی و تاریخ اسلام، شناخت نهادها، آگاهی اجتماعی و تمرین موقعیت‌های مصاحبه.

نسخه آموزشی ۱ تاریخ بررسی منابع: ۲۷ مهر ۱۴۰۵

این جزوه سند رسمی گزینش یا مجموعه سؤال قطعی مصاحبه نیست. ترکیب و الزامات هر دوره را از اطلاعیه رسمی همان سال پیگیری کن.

مجموعه آموزشی اکتا از کویر تا آسمان

راهنمای استفاده و نقشه جزوه

این جزوه چگونه تنظیم شده است؟

مطالب فقهی با رویکرد فقه شیعه امامیه و با ارجاع به پایگاه رسمی آیت‌الله سیستانی تنظیم شده‌اند. این انتخاب برای یکدست‌بودن منبع آموزشی است؛ برای عمل، فتوای مرجع تقلید خودت ملاک است. داوطلبان مذاهب دیگر احکام را طبق مذهب خود و منبع معتبر آن مرور کنند.

مطالب معارف با بیان آموزشی شیعی آمده‌اند. در تاریخ، از جزئیات اختلافی و ادعاهای بدون پشتوانه پرهیز شده است. پاسخ‌های موقعیتی، پیشنهاد آموزشی اکتا هستند و حکم شرعی یا کلید رسمی نمره‌دهی نیستند.

مسیر مطالعه

صفحه ۳: روش پاسخ‌گویی
صفحه‌های ۴ تا ۱۰: احکام کاربردی
صفحه‌های ۱۱ تا ۱۴: معارف، قرآن و تاریخ
صفحه‌های ۱۵ تا ۱۸: نهادها، مسائل روز و سواد رسانه‌ای
صفحه‌های ۱۹ و ۲۰: سناریوهای گفت‌وگو
صفحه‌های ۲۱ و ۲۲: خودآزمایی و پاسخ‌نامه
صفحه ۲۳: برنامه مرور و چک‌لیست
صفحه‌های ۲۴ تا ۲۶: منابع

سه فایل ارسالی «احکام شرعی»، «تاریخ اسلام» و «مسائل روز کشور ۳» برای شناخت موضوعات بررسی شدند. این اثر، بازنویسی آموزشی منتخب است و همه سؤال‌های آن فایل‌ها را بازنشر نمی‌کند.

پاسخ کوتاه، روشن و قابل توضیح

یک روش سه‌مرحله‌ای

اول پاسخ مستقیم بده. بعد یک توضیح یا دلیل کوتاه اضافه کن. اگر لازم بود، مثال واقعی یا منبع را بگو. وقتی سؤال روشن نیست، پیش از پاسخ درخواست توضیح کن.

اگر جواب را نمی‌دانم چه بگویم؟

«پاسخ دقیق این قسمت را نمی‌دانم؛ برای اینکه مطلب نادرست نگویم، باید منبع معتبر را بررسی کنم.» اگر فقط بخشی را می‌دانی، همان بخش را با ذکر محدودیت توضیح بده.

اگر درباره تجربه شخصی یا حضور در یک برنامه بپرسند؟

تجربه واقعی خودت را بگو. شرکت‌نکردن را با ساختن خاطره جبران نکن. اگر تجربه‌ای نداری، می‌توانی توضیح بدهی چه چیزی درباره آن می‌دانی و چه چیزی را باید بیشتر بشناسی.

سه خطای قابل اصلاح

حفظ‌کردن متن بلند بدون فهم؛ جواب‌دادن با قطعیت به موضوع مبهم؛ نسبت‌دادن رفتار یا عقیده‌ای به خودت که واقعی نیست.

تمرین

به سؤال «چگونه یک خبر را بررسی می‌کنی؟» در ۴۵ ثانیه پاسخ بده. در صدای ضبط‌شده بررسی کن: آیا روش مشخصی گفته‌ای؟ آیا مثال داری؟ آیا خبر و نظرت را از هم جدا کرده‌ای؟

تقلید و واژه‌های پایه

منبع این درس: دفتر آیت‌الله سیستانی؛ احکام تقلید. توضیح‌ها خلاصه آموزشی‌اند.

تقلید چیست؟

عمل به فتوای مجتهد واجد شرایط در احکام عملی. شناخت اصول اعتقادی با تقلید صرف یکسان نیست و باید بر پایه شناخت و اطمینان شخص باشد.

فتوا و احتیاط واجب چه تفاوتی دارند؟

فتوا بیان نظر فقهی مجتهد است. در احتیاط واجب، مکلف یا به احتیاط عمل می‌کند یا با رعایت ضوابط اعلمیت به مجتهد دیگر واجد شرایط رجوع می‌کند؛ انتخاب دلخواه هر پاسخ مجاز نیست.

پنج حکم تکلیفی کدام‌اند؟

واجب: انجامش لازم است. حرام: ترک آن لازم است. مستحب: انجامش رجحان دارد. مکروه: ترک آن بهتر است. مباح: انجام و ترک آن، از حیث همان عنوان، الزام یا رجحان ندارد.

چطور پاسخ فقهی را پیدا کنم؟

از رساله معتبر، پایگاه رسمی یا دفتر مرجع خودت استفاده کن. عنوان مسئله، شرایط و استثناها را بخوان؛ تصویر بی‌منبع یا پاسخ یک کانال، جای استفتای معتبر را نمی‌گیرد.

تمرین شخصی

نام مرجع یا منبع فقهی خودت و نشانی رسمی آن را بنویس. سپس یک مسئله موردنیازت را با شماره مسئله ثبت کن.

ف۱: احکام تقلید؛ ف۲: تقلید در توضیح‌المسائل جامع

طهارت و وضو

آب مطلق و آب مضاف چه فرقی دارند؟

آب مطلق، آبی است که بدون افزودن نام دیگری به آن آب می‌گویند. گلاب و آب‌میوه از نمونه‌های آب مضاف‌اند؛ وضو با آب مضاف صحیح نیست.

ترتیب اصلی وضو چیست؟

با نیت، صورت و سپس دست راست و چپ شسته می‌شوند؛ بعد جلوی سر و روی پاها مسح می‌شود. دست‌ها از آرنج تا نوک انگشتان شسته می‌شوند. جزئیات محدوده شستن و مسح را از رساله بخوان.

مسح با چه رطوبتی انجام می‌شود؟

در حالت عادی با رطوبت باقی‌مانده وضو بر دست؛ برای مسح، آب تازه نمی‌گیریم. مانع رسیدن آب یا مانع مسح باید برطرف شود؛ زخم و جبیره احکام جداگانه دارند.

چه چیزهایی وضو را باطل می‌کنند؟

از نمونه‌ها: ادرار، مدفوع، خروج باد از مخرج، خواب مسلط بر حواس و بیهوشی. جنابت و استحاضه نیز احکام مربوط خود را دارند. هر احساس یا گمان، به معنای یقین به باطل‌شدن نیست.

تمرین عملی

یک بار مراحل وضو را به ترتیب توضیح بده. سپس در رساله خودت، حکم مانع روی ناخن، شک در وضو و مسح پا را پیدا کن. از بیان حکم کلی برای همه وضعیت‌های زخم خودداری کن.

ف۳: وضو، مسائل ۱۱ تا ۲۵؛ ف۴: احکام دیگر وضو

غسل و تیمم

غسل ترتیبی چگونه انجام می‌شود؟

با نیت، ابتدا سر و گردن و سپس بدن شسته می‌شود. رعایت ترتیب راست و چپ و جزئیات شستن زیر دوش را مطابق فتوای مرجع خود بررسی کن؛ در فتوای آیت‌الله سیستانی پس از سر و گردن، ترتیب راست و چپ بدن لازم نیست.

آیا هر حمام‌کردنی غسل است؟

صرف شستن بدن جای غسل با نیت و کیفیت لازم را نمی‌گیرد. همچنین حکم وضوی بعد از غسل، به نوع غسل و فتوای مرجع بستگی دارد؛ نباید همه غسل‌ها را یکسان فرض کرد.

تیمم چه وقت مطرح می‌شود؟

در مواردی مانند نبودن یا دسترسی‌نداشتن به آب، ضرر استعمال آب، تنگی وقت و برخی دشواری‌های غیرقابل تحمل، با شرایط شرعی مطرح می‌شود. صرف ترجیح شخصی یا عجله معمول، کافی نیست.

ترتیب کلی تیمم چیست؟

با نیت، کف دو دست بر چیزی که تیمم بر آن صحیح است قرار می‌گیرد؛ سپس پیشانی و محدوده لازم، پشت دست راست با کف چپ و پشت دست چپ با کف راست مسح می‌شود. شرایط سطح و جزئیات مسح را از رساله بررسی کن.

تمرین

تفاوت وضو، غسل و تیمم را برای یک نوجوان در سه جمله توضیح بده. در توضیح، علت و شرایط را از روش انجام جدا کن.

ف۵: غسل؛ ف۶: غسل ترتیبی؛ ف۷: تیمم

نماز؛ ساختار و مفهوم

نمازهای واجب روزانه چند رکعت‌اند؟

در حالت معمول و غیرسفر: صبح ۲، ظهر ۴، عصر ۴، مغرب ۳ و عشا ۴ رکعت؛ مجموع ۱۷ رکعت.

اجزای اصلی نماز را نام ببر.

نیت، تکبیرةالاحرام، قیام، قرائت، رکوع، سجود، ذکر، تشهد، سلام، ترتیب و موالات. قنوت در نمازهای روزانه مستحب است.

آیا نیت باید به زبان گفته شود؟

خیر؛ نیت، قصد انجام عبادت برای خداست و تلفظ جمله نیت لازم نیست.

رکوع و سجده چه تفاوتی دارند؟

در رکوع، نمازگزار به مقدار مقرر خم می‌شود. در سجده، پیشانی و شش موضع دیگر یعنی دو کف دست، دو زانو و دو انگشت بزرگ پا بر زمین قرار می‌گیرند؛ محل پیشانی نیز شرایط خاص دارد.

معنای تسبیحات اربعه چیست؟

پاک‌دانستن خدا از نقص، ستایش او، گواهی به یگانگی او و بزرگ‌شمردن او. متن آن: «سبحان الله والحمد لله ولا إله إلا الله والله أكبر».

تمرین قرائت

حمد، توحید، ذکر رکوع و سجده، تشهد و سلام را برای فردی مسلط بخوان. فقط از روی املای فارسی درباره درستی تلفظ عربی قضاوت نکن.

احکام رکن، فراموشی و کم‌وزیادکردن اجزا، استثنا دارند؛ جمله ساده «هر کم یا زیادشدن رکن نماز را باطل می‌کند» برای همه حالت‌ها کافی نیست.

ف۸: احکام نماز؛ ف۹: اجزا و واجبات؛ ف۱۰: واجبات نماز جامع

شک، جماعت و نماز مسافر

آیا هر شک در نماز، آن را باطل می‌کند؟

خیر؛ نوع نماز، زمان شک و دو طرف شک مهم‌اند. برای مثال، طبق منبع این جزوه، شک پایدار در رکعت‌های صبح یا مغرب با شک سه و چهار نماز چهاررکعتی یک حکم ندارد.

یک نمونه شک قابل اصلاح چیست؟

طبق فتوای آیت‌الله سیستانی، در شک سه و چهار نماز چهاررکعتی، بنا بر چهار گذاشته می‌شود؛ پس از پایان، یک رکعت نماز احتیاط ایستاده یا دو رکعت نشسته انجام می‌شود. این نمونه را به همه شک‌ها تعمیم نده.

در نماز جماعت به چه چیزهایی توجه می‌کنیم؟

شرایط امام جماعت، اتصال صف‌ها، فاصله و نحوه اقتدا مهم‌اند. مأموم نباید عمدا در افعال از امام پیش بیفتد. حکم قرائت و پیوستن در رکوع را مطابق رساله تمرین کن.

نماز مسافر چگونه تغییر می‌کند؟

اگر شرایط شرعی سفر برقرار باشد، نمازهای ظهر، عصر و عشا دورکعتی می‌شوند؛ صبح و مغرب تغییر نمی‌کنند. قصد اقامت، وطن و سفر شغلی در حکم مؤثرند.

> یک عدد کیلومتر به‌تنهایی برای تعیین حکم همه سفرها کافی نیست. ابتدا شرایط سفر خود را دقیق شرح بده و سپس حکم را از منبع مرجع خود پیدا کن.

تمرین

یک سفر فرضی بساز: مبدأ، مقصد، مدت اقامت و علت سفر را بنویس؛ مشخص کن کدام اطلاعات برای پاسخ لازم‌اند.

ف۱۱: شک در نماز؛ ف۱۲: نماز جماعت؛ ف۱۳: نماز مسافر

روزه، قضا و حقوق مالی

روزه چیست؟

خودداری از مبطلات روزه، با قصد بندگی خدا، از اذان صبح تا مغرب شرعی. تشخیص وقت و شرایط وجوب و صحت، باید مطابق منبع معتبر باشد.

خوردن فراموشی چه حکمی دارد؟

اگر روزه‌دار از روی فراموشی بخورد یا بیاشامد، روزه باطل نمی‌شود؛ پس از یادآوری باید از ادامه آن خودداری کند. این حکم با خوردن آگاهانه یکسان نیست.

آیا بیمار باید در هر حال روزه بگیرد؟

خیر؛ ضرر قابل توجه و دیگر عذرهای شرعی در تکلیف مؤثرند. وضعیت بیماری و حکم شرعی باید درست بررسی شود؛ تحمل آسیب، معیار دینداری نیست.

قضا، کفاره و فدیه یکی هستند؟

خیر. قضا انجام دوباره عبادت فوت‌شده در وقت دیگر است؛ کفاره و فدیه تکالیف جداگانه با شرایط خاص‌اند. علت ترک روزه و زمان برطرف‌شدن عذر در پاسخ اهمیت دارند.

خمس و زکات را چگونه توضیح دهیم؟

خمس حق مالی یک‌پنجم در موارد مقرر است؛ از موضوعات رایج آن، درآمد باقی‌مانده پس از هزینه‌های مجاز سال است. زکات نیز به اموال و شرایط معین مربوط می‌شود. خمس، زکات و زکات فطره را یکسان ندان.

تمرین

بدون محاسبه مبلغ، تفاوت قضا و کفاره را توضیح بده. سپس یک مسئله مالی واقعی را با همه شرایطش از دفتر مرجع سؤال کن.

ف۱۴: تعریف روزه؛ ف۱۵: احکام روزه؛ ف۱۶: مبطلات روزه؛ ف۱۷: خمس

اخلاق دینی در زندگی و مدرسه

حق‌الناس را رفتاری توضیح بده

امانت‌داری در پول و وسایل، حفظ اطلاعات خصوصی، رعایت حق دیگران در صف و پرهیز از تضییع وقت کلاس، نمونه‌های قابل فهم‌اند. برای بیان باور، یک رفتار واقعی و قابل مشاهده مثال بزن.

اگر اشتباه من به دیگری آسیب زد چه کنم؟

اشتباه را پنهان نکنم، برای توقف آسیب و جبران متناسب اقدام کنم و در صورت لزوم از فرد مسئول راهنمایی بگیرم. صرف عذرخواهی همیشه جای جبران حق ضایع‌شده را نمی‌گیرد.

امر به معروف و نهی از منکر چه ملاحظاتی دارد؟

شناخت درست معروف و منکر و شرایطی مانند احتمال تأثیر و ملاحظه ضرر مهم‌اند. تشخیص شرایط نیازمند مراجعه به منبع است؛ این عنوان مجوز توهین، تحقیر یا اقدام خودسرانه نیست.

سناریوی تمرینی: شایعه درباره همکلاسی

از بازنشر خودداری کن؛ اعتبار خبر را بررسی کن؛ اگر آسیبی در جریان است از مسئول مناسب کمک بخواه. درباره شخصیت فرد بر پایه شنیده‌ها حکم قطعی نده.

پاسخ خودت

یک تجربه واقعی از امانت‌داری یا جبران اشتباه بنویس. چه کردی و چه چیزی را بعدا بهتر انجام دادی؟

ف۱۸: شرایط امر به معروف؛ ق۱: حجرات، آیه ۶ سناریو و تمرین: اکتا

مبانی اعتقادی با زبان ساده

بیان این درس در چارچوب آموزش اعتقادی شیعه امامیه است. هدف، فهم اصطلاح‌ها و توضیح محترمانه باور است.

اصول دین در بیان رایج شیعی کدام‌اند؟

توحید، عدل، نبوت، امامت و معاد. در تقسیم‌بندی دقیق‌تر، عدل و امامت از اصول مذهب شیعه شمرده می‌شوند.

توحید و عدل چه معنایی دارند؟

توحید یعنی یگانگی خدا. عدل یعنی خداوند ستم نمی‌کند و افعال او بر پایه حکمت است. این مفاهیم را با یک شعار کوتاه و بی‌توضیح جایگزین نکن.

نبوت، امامت و معاد را توضیح بده.

نبوت، رسالت پیامبران برای هدایت الهی است. در باور شیعی، امامت ادامه هدایت و پیشوایی الهی پس از پیامبر است. معاد، برانگیخته‌شدن و حسابرسی زندگی انسان است.

فروع دین در فهرست آموزشی مشهور کدام‌اند؟

نماز، روزه، خمس، زکات، حج، جهاد، امر به معروف، نهی از منکر، تولی و تبری. این فهرست به معنای واجب‌بودن هم‌زمان همه موارد بر هر فرد، بدون توجه به شرایط نیست.

پیوند باور و رفتار

مثال آموزشی: توجه به حسابرسی اعمال می‌تواند فرد را به مسئولیت‌پذیری دعوت کند؛ در مدرسه، مصداق عملی آن صداقت در نمره‌دهی و پذیرفتن اشتباه است. این مثال را با تجربه واقعی خودت کامل کن.

م۱: موضوعات منتخب فایل تاریخ اسلام؛ ق۲: سوره توحید؛ چارچوب اعتقادی شیعه

تاریخ اسلام؛ خط زمانی پایه

رویدادها را به هم وصل کن

بعثت: آغاز رسالت پیامبر اسلام در چهل‌سالگی. هجرت: رفتن از مکه به مدینه و مبدأ گاه‌شماری هجری. بدر: سال ۲ هجری. احد: سال ۳. خندق یا احزاب: سال ۵. صلح حدیبیه: سال ۶. فتح مکه: سال ۸. حجةالوداع و غدیر: سال ۱۰. رحلت پیامبر: سال ۱۱ هجری.

غزوه و سریه چه تفاوتی دارند؟

در اصطلاح رایج سیره، غزوه به حرکت نظامی با حضور پیامبر و سریه به مأموریت بدون حضور ایشان گفته می‌شود. وقوع نبرد بالفعل در همه این حرکت‌ها ضروری نیست.

آیا بدر نخستین غزوه بود؟

بدر از نخستین نبردهای بزرگ مسلمانان است؛ اما اطلاق «نخستین غزوه» به آن دقیق نیست. در سیره، پیش از بدر از حرکت ابواء یا ودان یاد شده است.

مفهوم غدیر در نگاه شیعی چیست؟

در باور شیعه، اعلام ولایت و جانشینی امام علی در بازگشت از حجةالوداع است. درباره تفسیر رویداد میان مذاهب تفاوت دیدگاه وجود دارد؛ پاسخ خود را با بیان روشن و احترام توضیح بده.

تمرین یادآوری

خط زمانی را ببند و رویدادهای سال‌های ۲، ۳، ۵، ۶، ۸ و ۱۰ هجری را بگو. سپس تفاوت «سال بعثت»، «سال هجری قمری» و «سال شمسی» را توضیح بده.

م۱: انتخاب موضوعات؛ م۲ و م۳: سیره و بدر؛ جزئیات اختلافی حذف شده‌اند

اهل‌بیت و آثار شناخته‌شده

نام امامان در ترتیب رایج شیعی

۱. علی بن ابی‌طالب
۲. حسن مجتبی
۳. حسین بن علی
۴. علی بن حسین، سجاد
۵. محمد باقر
۶. جعفر صادق
۷. موسی کاظم
۸. علی رضا
۹. محمد جواد
۱۰. علی هادی
۱۱. حسن عسکری
۱۲. محمد مهدی

چهارده معصوم به چه کسانی گفته می‌شود؟

در باور شیعه، پیامبر اسلام، حضرت فاطمه و دوازده امام.

نهج‌البلاغه و صحیفه سجادیه چیستند؟

نهج‌البلاغه گزیده‌ای از خطبه‌ها، نامه‌ها و سخنان امام علی است که سید رضی گرد آورده است. صحیفه سجادیه مجموعه دعاهای منسوب به امام سجاد است.

تمرین فهم

از یک متن دینی که واقعا خوانده‌ای، نام اثر و یک پیام قابل توضیح را بگو. عنوان کتابی را که نخوانده‌ای به‌عنوان مطالعه شخصی معرفی نکن.

م۱: موضوعات پایه فایل تاریخ اسلام؛ نقل‌ها با بیان آموزشی و بدون جزئیات اختلافی

قرآن؛ از شناخت تا کاربرد

قرآن چند سوره دارد؟

۱۱۴ سوره. نخستین سوره در ترتیب مصحف، حمد و آخرین سوره، ناس است؛ ترتیب مصحف را با ترتیب نزول یکی ندان.

چهار سوره دارای سجده واجب کدام‌اند؟

در فقه شیعه: سجده، فصلت، نجم و علق. حکم به آیات مشخص سجده مربوط است؛ برای تلاوت یا شنیدن و شرایط آن به رساله مراجعه کن.

سه پیوند مفهومی برای تمرین

حجرات، آیه ۶: بررسی و روشن‌کردن خبر پیش از اقدام. حجرات، آیات ۱۱ و ۱۲: پرهیز از تمسخر، بدگمانی و غیبت. نحل، آیه ۱۲۵: دعوت با حکمت و اندرز نیکو. این عبارت‌ها خلاصه مفهومی‌اند، نه ترجمه لفظ‌به‌لفظ آیات.

اگر از قرائت قرآن خواسته شد چه کنم؟

آرام و با سرعت متناسب بخوان. تلفظ یا قاعده‌ای را که نمی‌دانی با اطمینان ساختگی توضیح نده. برای تمرین، حمد، توحید و یک قطعه کوتاه دیگر را با فرد مسلط مرور کن.

تمرین کاربردی

به این پرسش پاسخ بده: «اگر درباره دانش‌آموزی خبر منفی برسد، پیش از تصمیم چه می‌کنی؟» در پاسخ، بررسی واقعیت و حفظ آبروی فرد را به اقدام مشخص تبدیل کن.

ق۱ تا ق۵: نشانی سوره و آیات در منابع؛ ف۱۹: سجده واجب قرآن

نهادهای کشور را با وظیفه بشناس

سه قوه کدام‌اند؟

مقننه، مجریه و قضائیه. برای شناخت، ابتدا وظیفه را یاد بگیر: قانون‌گذاری و نظارت پارلمانی؛ اداره امور اجرایی در حدود قانون؛ رسیدگی قضایی و وظایف مقرر قضائی.

شورای نگهبان چه ترکیبی دارد؟

۱۲ عضو: شش فقیه به انتخاب رهبری و شش حقوقدان با معرفی رئیس قوه قضائیه و انتخاب مجلس. بررسی مصوبات از نظر شرع و قانون اساسی از وظایف آن است.

خبرگان رهبری و مجمع تشخیص یکی هستند؟

خیر. خبرگان در انتخاب رهبر و وظایف مربوط به استمرار شرایط رهبری نقش دارد. مجمع تشخیص در موارد مقرر از جمله اختلاف مجلس و شورای نگهبان و مشاوره به رهبری وظیفه دارد.

چند اصل مرتبط با معلمی را بشناسیم.

اصل ۱۵: زبان و خط رسمی و جایگاه زبان‌های محلی. اصل ۱۹: برابری حقوق مردم فارغ از قوم و قبیله. اصل ۲۳: منع تفتیش عقاید. اصل ۳۰: وظیفه دولت درباره آموزش رایگان. متن و حدود هر اصل را بخوان.

این صفحه معرفی آموزشی ساختارهاست و برای تفسیر حقوقی یک پرونده یا نتیجه‌گیری درباره شرایط پذیرش کافی نیست. منبع، متن قانون اساسی با اصلاحات است.

تمرین

وظیفه شورای نگهبان، مجلس و دولت را هرکدام در یک جمله و بدون نام افراد توضیح بده.

س۱: قانون اساسی؛ اصول ۱۵، ۱۹، ۲۳، ۳۰، ۵۷ تا ۶۱، ۹۱ تا ۹۹، ۱۰۷، ۱۱۱ و ۱۱۲

مسائل روز؛ اطلاعات تاریخ‌دار

اطلاعات این صفحه در ۲۷ مهر ۱۴۰۵ از پایگاه رسمی ریاست‌جمهوری بررسی شده است. نام مسئولان و خبرها را نزدیک مصاحبه دوباره کنترل کن.

چند مسئول مرتبط برای شناخت پایه

رئیس‌جمهور: مسعود پزشکیان

معاون اول رئیس‌جمهور: محمدرضا عارف

وزیر آموزش‌وپرورش: علیرضا کاظمی

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری: حسین سیمایی صراف

وزیر امور خارجه: سید عباس عراقچی

یک نمونه خبر آموزشی بررسی‌شده

در خبر ۲۵ مهر ۱۴۰۵ پایگاه ریاست‌جمهوری، بر یادگیری عملی و تقویت مهارت‌های کارگروهی دانش‌آموزان در بازدید از یک مدرسه تأکید شده است. موضوع را از حفظ عنوان خبر فراتر ببر: چه تغییری در فعالیت کلاس ایجاد می‌کند؟

تحلیل نمونه اکتا

می‌توان یک فعالیت گروهی کوچک تعریف کرد، مسئولیت‌ها را روشن کرد و یادگیری هر دانش‌آموز را جداگانه سنجید. صرف نشستن چند نفر کنار هم، یادگیری گروهی را تضمین نمی‌کند. این پیشنهاد، تحلیل آموزشی است و بخشی از متن خبر نیست.

تمرین

یک خبر تازه آموزشی انتخاب کن و در چهار جمله بنویس: چه اتفاقی افتاده؟ چه زمانی؟ منبع چیست؟ برداشت خودت برای مدرسه چیست؟

س۲: معرفی کابینه؛ س۳: پایگاه ریاست‌جمهوری، خبر آموزشی ۲۵ مهر ۱۴۰۵

موضوع‌های اجتماعی برای گفت‌وگو

موضوع‌های زیر برای تمرین تحلیل انتخاب شده‌اند؛ ادعای «سؤال قطعی» یا گزارش آماری درباره وضعیت کشور نیستند.

عدالت آموزشی

پرسش تمرینی: اگر دانش‌آموزی ابزار یا اینترنت کافی ندارد، چه می‌کنی؟ پاسخ را به یک اقدام وصل کن: تکلیف جایگزین قابل اجرا، منابع کم‌هزینه و هماهنگی با مدرسه؛ بدون برچسب‌زدن به خانواده.

آب و محیط زیست

پرسش تمرینی: نقش مدرسه در مصرف مسئولانه آب چیست؟ یک پروژه قابل اندازه‌گیری پیشنهاد بده؛ مثلا شناسایی و گزارش نشتی و ثبت مصرف. آمار ملی یا درصد کاهش را بدون منبع نساز.

هوش مصنوعی و یادگیری

پرسش تمرینی: اگر تکلیف با ابزار هوش مصنوعی نوشته شده باشد چه می‌کنی؟ از دانش‌آموز بخواه روند کار و منابع را توضیح دهد؛ یک فعالیت کوتاه حضوری برای سنجش فهم اجرا کن و مقررات استفاده را روشن کن.

همزیستی و اختلاف نظر

پرسش تمرینی: در بحث اجتماعی کلاس، چطور احترام را حفظ می‌کنی؟ میان نقد یک نظر و تحقیر صاحب آن تفاوت بگذار. فرصت صحبت بده، ادعای خبری را بررسی کن و بحث را به هدف درس برگردان.

در موضوع‌های سیاسی و ارزشی، باور واقعی خودت را محترمانه بیان کن. برای جلب رضایت مصاحبه‌گر، تجربه یا موضع ساختگی نساز.

چارچوب‌ها و موقعیت‌های تمرینی: تألیف آموزشی اکتا

سواد رسانه‌ای و کاربرگ خبر

پنج پرسش پیش از بازنشر

خبر را چه کسی منتشر کرده است؟ تاریخ انتشار و تاریخ رویداد چیست؟ متن یا سند اصلی کجاست؟ منبع مستقل دیگری آن را تأیید می‌کند؟ آیا تصویر یا ویدئو به همین زمان و مکان مربوط است؟

خبر و تحلیل چه فرقی دارند؟

خبر می‌گوید چه رخ داده است؛ تحلیل درباره علت، پیامد یا معنای آن داوری می‌کند. ممکن است تحلیل قابل دفاع باشد، اما نباید به‌عنوان واقعیت قطعی گزارش شود.

اگر خبر فقط در یک کانال باشد؟

تا زمان بررسی، قطعی معرفی‌اش نمی‌کنم. در موضوع فوری، از مرجع مسئول پیگیری می‌کنم و روشن می‌گویم کدام بخش هنوز تأیید نشده است.

کاربرگ یک خبر

عنوان و تاریخ رویداد:

منبع اصلی و نشانی آن:

خلاصه واقعیت تأییدشده:

برداشت شخصی و پرسش حل‌نشده:

پیوند مفهومی: ق‌ا، حجرات آیه ۶ روش و کاربرگ: اکتا

موقعیت‌های مصاحبه؛ پاسخ صادقانه

از من درباره حضور در نماز جمعه یا برنامه مذهبی پرسیدند.

درباره حضور واقعی و آگاهی خودم پاسخ می‌دهم. اگر شرکت نکرده‌ام، همین را می‌گویم. درباره نام امام جمعه و محل برگزاری نیز به اطلاعات بررسی‌شده محلی تکیه می‌کنم.

گفتند یک مناسبت دینی را برای دانش‌آموز توضیح بده.

یک مناسبت را انتخاب می‌کنم، اصل رویداد را کوتاه می‌گویم و یک پیام متناسب با سن مخاطب توضیح می‌دهم. جزئیات اختلافی را قطعی نقل نمی‌کنم.

درباره پوشش و رعایت مقررات مدرسه پرسیدند.

نظر واقعی خودم را روشن و محترمانه بیان می‌کنم. در نقش معلم، بر شناخت مقررات، حفظ کرامت دانش‌آموز و گفت‌وگوی تربیتی تأکید می‌کنم؛ راهکار اجرایی را با مسئولان مدرسه هماهنگ می‌کنم.

مصاحبه‌گر با پاسخ من مخالفت کرد.

ابتدا دلیل مخالفت را می‌شنوم. اگر اطلاعاتم اشتباه است اصلاح می‌کنم. اگر اختلاف دیدگاه است، دلیل خودم را کوتاه و بدون جدل توضیح می‌دهم؛ لازم نیست با صدای بلندتر پاسخ بدهم.

بازبینی

آیا پاسخ من واقعی بود؟ آیا از سؤال دور شدم؟ آیا به فرد یا گروهی توهین کردم؟ آیا میان دانسته و برداشت خودم فرق گذاشتم؟

پاسخ‌ها چارچوب تمرین‌اند؛ کلید رسمی یا متن حفظی نیستند

سه سناریو برای تمرین دونفره

۱. دانش‌آموزی حکم دینی را نمی‌داند

رویکرد پیشنهادی: سؤال را بدون سرزنش بشنو؛ مرجع یا مذهب فرد و شرایط مسئله را روشن کن؛ برای پاسخ دقیق به منبع معتبر ارجاع بده. ندانستن را به ضعف شخصیت یا بی‌اعتقادی نسبت نده.

۲. خبری جنجالی در گروه کلاس پخش شده

رویکرد پیشنهادی: از بازنشر بیشتر جلوگیری کن، بدون تأیید شایعه موضوع را بررسی کن و اگر حق یا امنیت کسی در خطر است از مسئول مناسب کمک بگیر. اطلاعات خصوصی را در جمع منتشر نکن.

۳. از تو یک پاسخ تاریخی با تاریخ دقیق می‌خواهند

رویکرد پیشنهادی: اگر سال را می‌دانی و روز را نمی‌دانی، همین تفاوت را بگو. از ترکیب‌کردن تقویم شمسی و قمری یا ساختن تاریخ دقیق پرهیز کن. پس از تمرین، به منبع برگرد.

روش اجرا

یک نفر پرسشگر و یک نفر داوطلب باشد. برای هر موقعیت ۹۰ ثانیه گفت‌وگو کنید. پرسشگر یک سؤال پیگیرانه بپرسد: «چرا؟»، «دقیقا چه می‌کنی؟» یا «منبعت چیست؟» سپس نقش‌ها را عوض کنید.

یادداشت بازخورد

یک نقطه قوت و یک اقدام برای بهترشدن:

سناریوها و روش تمرین: اکتا

خودآزمایی؛ بدون نگاه به پاسخ‌ها

۱. پنج حکم تکلیفی را نام ببر.
۲. فتوا با احتیاط واجب چه تفاوتی دارد؟
۳. ترتیب اصلی وضو چیست؟
۴. مسح در حالت عادی با چه رطوبتی انجام می‌شود؟
۵. دو مورد از زمینه‌های تیمم را بگو.
۶. نمازهای روزانه در حالت معمول چند رکعت‌اند؟
۷. آیا قنوت نماز روزانه واجب است؟
۸. آیا هر شک در نماز موجب بطلان است؟
۹. در سفر واجد شرایط، کدام نمازها شکسته می‌شوند؟
۱۰. خوردن از روی فراموشی چه حکمی دارد؟
۱۱. قضا و کفاره یکی هستند؟
۱۲. اصول دین در بیان رایج شیعی کدام‌اند؟
۱۳. هجرت پیامبر از کجا به کجا بود؟
۱۴. بدر در چه سال هجری رخ داد؟
۱۵. گردآورنده نهج‌البلاغه کیست؟
۱۶. قرآن چند سوره دارد؟
۱۷. شورای نگهبان چند عضو دارد؟
۱۸. اصل ۳۰ قانون اساسی درباره چیست؟
۱۹. پیش از بازنشر خبر، چه چیزهایی را بررسی می‌کنی؟
۲۰. اگر پاسخ دقیق را نمی‌دانی، چه می‌گویی؟

برای هر پاسخ، وضعیت «می‌دانم»، «نیاز به مرور» یا «نیاز به بررسی منبع» ثبت کن. این ارزیابی فقط برای برنامه مطالعه است و ارتباطی با نمره رسمی گزینش ندارد.

پاسخ‌نامه و رفع خطا

۱. واجب، حرام، مستحب، مکروه و مباح.
۲. فتوا نظر فقهی است؛ در احتیاط واجب، عمل به احتیاط یا رجوع با ضوابط لازم مطرح می‌شود.
۳. صورت، دست راست، دست چپ، مسح سر و پاها.
۴. رطوبت باقی‌مانده وضو روی دست.
۵. مانند نبودن آب یا ضرر استعمال آن، با شرایط شرعی.
۶. به ترتیب صبح تا عشا: ۲، ۴، ۴، ۳ و ۴؛ مجموع ۱۷.
۷. خیر؛ مستحب است.
۸. خیر؛ نوع و زمان شک مهم‌اند.
۹. ظهر، عصر و عشا.
۱۰. روزه را باطل نمی‌کند؛ پس از یادآوری باید خودداری کرد.
۱۱. خیر؛ دو تکلیف متفاوت‌اند.
۱۲. توحید، عدل، نبوت، امامت و معاد.
۱۳. از مکه به مدینه.
۱۴. سال ۲ هجری.
۱۵. سید رضی.
۱۶. ۱۱۴ سوره.
۱۷. ۱۲ عضو؛ شش فقیه و شش حقوقدان.
۱۸. وظیفه دولت درباره آموزش رایگان.
۱۹. منبع، تاریخ، سند اصلی، تأیید مستقل و زمینه تصویر یا متن.
۲۰. محدودیت دانسته‌ام را روشن می‌گویم و برای بررسی به منبع معتبر رجوع می‌کنم.

دفتر خطا

سه موردی که باید دوباره بخوانم:

پاسخ‌ها بر اساس درس‌های همین جزوه؛ برای جزئیات به منبع هر درس رجوع شود

برنامه هفت‌روزه و چک‌لیست پایانی

روز اول روش پاسخ‌گویی و تقلید؛ ثبت منبع فقهی شخصی.
روز دوم وضو، غسل و تیمم؛ یک بار توضیح و تمرین عملی.
روز سوم نماز، شک، جماعت و سفر؛ مرور قرائت با فرد مسلط.
روز چهارم روزه و اخلاق؛ پاسخ به دو موقعیت واقعی.
روز پنجم معارف، تاریخ و قرآن؛ مرور خط زمانی بدون نگاه.
روز ششم نهادها و مسائل روز؛ تکمیل یک کاربرگ خبر و اطلاعات محلی.
روز هفتم خودآزمایی و مصاحبه تمرینی؛ اصلاح سه خطای اصلی.

اطلاعات محلی که خودت باید بررسی کنی

نام و سمت مسئولان مرتبط استان و شهر، امام جمعه و محل نماز جمعه، یک ویژگی فرهنگی منطقه و یک مسئله آموزشی محلی. کنار هر مورد، منبع و تاریخ بررسی بنویس؛ نام‌ها را از جزوه قدیمی حفظ نکن.

پیش از مصاحبه

اطلاعیه رسمی همان دوره را خوانده‌ام. اطلاعات روز را دوباره بررسی کرده‌ام. برای ادعاهای شخصی مثال واقعی دارم. می‌توانم ندانستن را روشن بیان کنم. قرائت و پاسخ شفاهی را تمرین کرده‌ام.

این برنامه پیشنهادی است؛ با زمان و نیاز خودت تنظیمش کن. هدف، فهم و توضیح درست است؛ تعداد صفحه خوانده‌شده به‌تنهایی معیار آمادگی نیست.

بلد بودن جواب‌ها، فقط شروع آمادگی توست!

دوره جامع «صفر تا صد مصاحبه فرهنگیان» اکتا

حالا وقتشه تمرین کنی چطور خودت را معرفی کنی، به سؤال‌های غیرمنتظره پاسخ بدی و توانایی معلمی‌ات را نشان بدی.

✦ معرفی خود و پاسخ به «چرا معلمی؟»
✦ تمرین بحث گروهی و موقعیت‌های چالشی
✦ زبان بدن، فن بیان و مدیریت اضطراب
✦ سؤال‌های منتخب، پاسخ‌های تحلیلی و تمرین‌های کاربردی

برای قدم بعدی آماده‌ای؟

مشاهده دوره و شروع آمادگی ←

aktaplus.ir

منابع فقهی بخش اول

منبع رسمی این ارجاع‌ها: پایگاه دفتر آیت‌الله سیستانی. تاریخ مراجعه: ۲۷ مهر ۱۴۰۵. برای عمل شخصی، نظر مرجع تقلید خودت را بررسی کن.

ف۱ احکام تقلید؛ خلاصه احکام عبادات

https://www.sistani.org/persian/book/25938/4130/

ف۲ تقلید؛ توضیح‌المسائل جامع، جلد اول

https://www.sistani.org/persian/book/26575/5505/

ف۳ وضو؛ خلاصه احکام عبادات

https://www.sistani.org/persian/book/25938/4133/

ف۴ احکام وضو؛ توضیح‌المسائل

https://www.sistani.org/persian/book/50/10/

ف۵ غسل؛ خلاصه احکام عبادات

https://www.sistani.org/persian/book/25938/4134/

ف۶ غسل ترتیبی؛ توضیح‌المسائل جامع

https://www.sistani.org/persian/book/26575/5656/

ف۷ تیمم؛ خلاصه احکام عبادات

https://www.sistani.org/persian/book/25938/4142/

ف۸ احکام نماز؛ خلاصه احکام عبادات

https://www.sistani.org/persian/book/25938/4156/

ف۹ اجزا و واجبات نماز؛ خلاصه احکام عبادات

https://www.sistani.org/persian/book/25938/4158/

ف۱۰ واجبات نماز؛ توضیح‌المسائل جامع

https://www.sistani.org/persian/book/26575/6527/

منابع فقهی بخش دوم

منبع رسمی این ارجاع‌ها: پایگاه دفتر آیت‌الله سیستانی. تاریخ مراجعه: ۲۷ مهر ۱۴۰۵. برای عمل شخصی، نظر مرجع تقلید خودت را بررسی کن.

ف۱۱ شک در نماز؛ خلاصه احکام عبادات

https://www.sistani.org/persian/book/25938/4160/

ف۱۲ نماز جماعت؛ خلاصه احکام عبادات

https://www.sistani.org/persian/book/25938/4161/

ف۱۳ نماز مسافر؛ خلاصه احکام عبادات

https://www.sistani.org/persian/book/25938/4162/

ف۱۴ تعریف روزه؛ توضیح‌المسائل جامع

https://www.sistani.org/persian/book/26576/5574/

ف۱۵ احکام روزه؛ خلاصه احکام عبادات

https://www.sistani.org/persian/book/25938/4166/

ف۱۶ مبطلات روزه؛ توضیح‌المسائل

https://www.sistani.org/persian/book/50/68/

ف۱۷ خمس؛ خلاصه احکام عبادات

https://www.sistani.org/persian/book/25938/4171/

ف۱۸ امر به معروف و نهی از منکر

https://www.sistani.org/persian/book/25938/4172/

ف۱۹ فهرست توضیح‌المسائل؛ بخش سجده واجب قرآن

https://www.sistani.org/persian/book/50/

منابع معارف، ساختار و مسائل روز

ق۱ تا ق۵ قرآن کریم: حجرات ۶؛ توحید؛ حجرات ۱۱ و ۱۲؛ نحل ۱۲۵؛ ترتیب سوره‌ها

https://quran.com/49/6

س۱ متن قانون اساسی در پایگاه شورای نگهبان

https://www.shora-gc.ir/fa/news/4707/

س۲ معرفی کابینه؛ پایگاه رسمی ریاست‌جمهوری

https://president.ir/fa/president/cabinet

س۳ صفحه اخبار ریاست‌جمهوری؛ خبر آموزشی ۲۵ مهر ۱۴۰۵

https://president.ir/

م۲ سیره؛ حرکت ابواء پیش از بدر، حیات‌القلوب، جلد ۲

https://al-islam.org/hayat-al-qulub-vol-2-muhammad-baqir-majlisi/miscellaneous-skirmishes-till-battle-badr

م۳ معرفی نبرد بدر، پایگاه الاسلام

https://al-islam.org/tags/badr

م۱ فایل‌های ارسالی: «تاریخ اسلام» ۲۵ صفحه، «احکام شرعی» ۲۲ صفحه، «مسائل روز کشور ۳» ۴ صفحه. این فایل‌ها منبع انتخاب موضوع بوده‌اند؛ پاسخ‌های قدیمی و جزئیات محل اختلاف، بدون بررسی وارد درس نشده‌اند.

همه مثال‌ها، کاربرگ‌ها، برنامه مطالعه و چارچوب‌های گفت‌وگو، تدوین آموزشی اکتا هستند. این نسخه مرور منتخب است؛ برای جزئیات احکام و اطلاعات متغیر، پیوند منبع و تاریخ را ملاک قرار بده.